

PETKÓ MIHÁLY

**A szellemi alkotások
hasznosításának lehetőségei a
magyar jogban**

PhD értekezés tézisei

Miskolc

2007

I. rész

A kutatás célkitűzéseinek meghatározása

A szellemi alkotások jogterületén az utóbbi időben jelentős változások történtek. Az anyagi viszonyok előtérbe kerülésével, a gazdaság megerősödésével, reflektorfénybe került az alkotó ember által létrehozott alkotások, a megalkotott mű gazdasági forgalomban történő részvételének jogi szabályozása.

Mindezen hatásra a jogterület újraszabályozásának lehettünk tanúi, a jogintézmények új jogszabályokban, a megváltozott elvárásoknak megfelelően kerültek szabályozásra. A változások szükségességének több oka volt. Elsősorban a rendszerváltás után kialakult gazdasági, társadalmi környezetben meghaladottá vált szabályanyagot kellett korszerűsíteni, másodsorban pedig a folytonosan, és egyre gyorsuló ütemben változó nemzetközi körülmények között a Magyar Köztársaságnak eleget kellett tennie számos nemzetközi egyezményben foglalt követelménynek, mindeközben különös figyelemmel kellett lenni a hazánkkal szemben támasztott Európai Unió csatlakozási feltételeire, e körben az Európai Unió szervei által kibocsátott irányadó jogszabályokra, elvárásokra. Napjainkban elmondhatjuk, hogy a jogterület való harmonizálása befejeződött, csak kisebb jellegű változtatások várhatóak e tekintetben, a közeljövőben.

A változások a legtöbb esetben előremutató jellegűek, koránt sincs szó azonban arról, hogy egy teljes mértékben leülepedett szabályanyaggal számolhat a gyakorlati szakember. A szellemi alkotások állandóan változó, dinamikusan fejlődő világában gyakran van szükség korszerűsítő változtatásokra. Ezen túlmenően a változó gazdasági, társadalmi viszonyok között támaszkodni lehet a joggyakorlat tapasztalati tudására, amely segít a joganyag vitatott kérdései kapcsán az útkeresésben. A jogharmonizációs kötelezettségek teljesítése során nem mindig volt figyelemmel a jogalkotó a hazai sajátosságokra, a hivatkozott gyakorlati tudásra, melyek a közeljövőben szintén változást eredményezhetnek, igényelhetnek a joganyagban.

Korábbi jogszabályainkban a jogelmélet más gazdasági viszonyok közt vizsgálta a választott jogterület intézményeinek érvényesülését. A piaczgazdaságra áttért kereskedelem elvárásai azonban jelentősen megváltoztak a szellemi alkotások jogi szabályozásával szemben. A feléledt piaci verseny miatt felértékelődtek az egyes jogintézmények vagyoni vonzatai, és a megváltozott körülmények között a hangsúly a megalkotott szellemi alkotások forgalomképességére, hathatós védelmére, illetve a hasznosítás jogi szabályozásának biztosítására helyeződött. Olyan intézményi formákat kellett keresni mind a jogvédelem, mind a felhasználás területein, melyek biztosítani tudják a jogosult alapvető érdekeinek érvényesülését, ugyanakkor hozzájárulnak ahhoz, hogy az alkotást a verseny során minél könnyebben, minél kevesebb korlátozás nélkül hasznosítani tudják.

Mindezek eredményeképpen számos elméleti kérdést újra át kellett gondolni, a megváltozott körülményekhez hozzáigazítani, a következtetéseket levonni. Az eredmény „új” intézmény (ld. használati mintaoltalom), intézményi elnevezések (pl. formatervezési minta) megjelenése, illetve a hasznosítási kereteinek törvényi szinten történő rendezése lett.

Fentieket szem előtt tartva, vizsgálódásaim kiinduló pontjául a szellemi alkotások védelmének szabályanyagán belül egy olyan területet választottam, mely gyakorlati szemszögből mutatja meg a megváltozott szabályanyag megoldásait, egyben értékelő áttekintést is nyújt a joganyag jelenlegi szabályozási hiányosságairól, sajátosságairól.

A szellemi alkotásokkal kapcsolatban alapvetően a szerzői jogban két, az iparjogvédelemben három lényeges fázist különíthetünk el. Időben az első az alkotások létrehozásához kötődik, a következő az oltalom biztosításának a szakasza, a harmadik pedig gyakorlati bevezetésének, elterjesztésének, hasznosításának szakasza az iparjogvédelmi intézmények esetében, a szerzői jog esetén csupán az első és az utolsó fázis jelenik meg. A szellemi alkotások létrehozására irányuló első fázison belül többféle lehetőség kínálkozik a szerződő feleknek, a nagyobb szerződési szabadságot biztosító kutatási szerződés, a szerzői jogi törvényben szabályozott felhasználási szerződés, illetve a Munka Törvénykönyvében fellelhető munkaszerződés megkötése.

Mindezen viszonyok vizsgálatakor a hangsúlyt a vagyoni jogok forgalmára fektettem, azaz arra, hogy milyen jogi szabályozás ad keretet az alkotások megszületésének, elterjesztésének és hasznosításának. Tekintettel arra a körülményre, hogy a vagyoni jogok forgalmának keretet adó valamennyi jogviszony tárgyalása meghaladná munkám kereteit, ezért tovább szűkítettem a témát, és a vagyoni jogok forgalma kapcsán azon jogviszonyokra koncentráltam, melyek nem kaptak kellő nyilvánosságot, illetve átfogó munka tekintetükben nem született. A további szűkítés eredményeképpen elsősorban a vagyoni jogok átruházását eredményező ügyletekkel foglalkoztam a szerzői jog területén, az iparjogvédelem vonatkozásában pedig az egyes alkotások létrehozását, hasznosítását szabályozó jogviszonyokat vizsgáltam.

A vagyoni jogok átruházása kapcsán bizonyos esetben azonos megoldás található a szellemi alkotások két nagy területén, így a munkaviszony keretében megalkotott szerzői művek vagyoni jogait csakúgy át lehet ruházni, mint az iparjogvédelmi alkotásokat.

Más tekintetben elkülönül egymástól a két terület. A szerzői jogban a vagyoni jogok átruházása csupán egyes műfajok esetében megengedett, így a szoftver-, az adatbázis-, a reklám műfajánál, míg más esetekben csak ezen jogok hasznosítása képzelhető el. Az iparjogvédelem területén viszont a vagyoni jogok hasznosítása valósítható csak meg. Univerzális eszközként a vagyoni jogok megszerzésére jogági szinten jelenleg a szolgálati jogviszony szolgál.

A szolgálati jogviszonynak számos előnye és hátránya lehet. Bizonyos értelemben hátrányként értékelhető a felek jogviszonyának kötöttsége, hiszen a munkaviszony kapcsán egy külön törvény, a Munka Törvénykönyve által részletesen szabályozott jogviszonyról van szó. Ugyanakkor, ami hátrány az egyik szempontból előny lehet a másik szempontból, azaz a jogszabályi előírások sok esetben támpontul, ezáltal védelemül szolgálhatnak a feleknek a vitás kérdések eldöntése során.

A munkaviszony keretében létrehozott szellemi alkotások esetében tehát egy sajátos kétarcú intézménnyel állunk szemben, mely kapcsán egyaránt alkalmazni kell a Munka Törvénykönyvének szabályait, és az adott szellemi alkotásra irányadó szabályok is megfelelően irányadóak lesznek.

Az előzőek alapján munkám szolgálati jogviszonnyal foglalkozó részében megpróbáltam választ keresni arra a kérdésre, hogy meddig terjed a munkajog, és hol kezdődik a szerzői, iparjogvédelmi jog uralma a munkaviszony keretében alkotott szellemi alkotások létrehozásával kapcsolatban. Erre annál is inkább szükség van, mert a munkaviszonyban, munkaköri kötelezettség teljesítéseként létrejövő művek szerepe napjainkban jelentős.

A választott téma további megválaszolandó kérdése, hogy képes-e felvenni a versenyt piacgazdasági viszonyok között a szolgálati jogviszony mint a mű létrehozásának lehetséges jogi kerete, vagy pedig az időközben bekövetkezett változások esetleg más megoldásokat favorizálnak. A

versenyképességet vizsgálva megpróbálok választ találni arra a kérdésre is, hogy melyek azok a vonásai a munkaviszonynak amik vonzóvá tehetik az üzletfelek számára a jogviszony létesítését.

Tekintettel arra, hogy a jogintézmény komoly történeti előzményekre tekint vissza, és jelenleg is jelentős számú munkavállalót érint, ezért mindenképpen szükségesnek láttam, hogy megvizsgáljam a munkajognak illetve a polgári jognak azon területeit, amelyek esetlegesen nem, vagy nem megfelelő módon szolgálják a szerződő felek, azaz a munkáltató és munkavállaló érdekeit.

A munkám további részében bemutatom azokat a szerződéseket, melyek szintén fontos szerepet játszanak a szellemi alkotások vagyoni jogainak kereskedelmi forgalmában, hasznosításában. Mindez a szerzői jog területén a felhasználási és a tervezési szerződés vázlatos bemutatását, az iparjogvédelem esetében, pedig a K+F jellegű szerződések szabályainak vizsgálatát jelenti. A szerzői művek hasznosításának keretét adó felhasználási és tervezési szerződés szabályait az általam nagy tiszteletben tartott szakemberek jelentős részben feldolgozták, ezért ezen szerződés szabályozása tekintetében, részint terjedelmi, részint tartalmi okokból, a kötelem fent megjelölt – szerzői művek hasznosítása - szempont szerinti rövid bemutatására szorítkozom.

Az egyes szerződéstípusok bemutatásakor a szolgálati jogviszonynak szenteltem nagyobb figyelmet, mert úgy vélem a jogelmélet részéről méltatlanul elhanyagolt területről van szó, amely a gyakorlati életben nagy szerepet játszik „napi” szinten is. A vagyoni jogok átruházására, hasznosítására irányuló többi szerződést az említett okok miatt rövidebben, célratörőbben ismertetem, előrebocsátva, hogy ez nem jelent semmiféle privilégizált megkülönböztetést a szolgálati jogviszony javára, a továbbiakban ismertetett szerződések legalább annyira fontos kötelmei a szellemi alkotások jogterületének, azonban jogirodalmi feldolgozottságukat tekintve, az mondható, hogy ezek a jogviszonyok kiemeltebb figyelmet éveztek. Ugyanakkor, bár az elméleti feldolgozottság adott, az egyes jogintézmények újraszabályozása során – különösen az iparjogvédelem vonatkozásában - talán kissé hátrébe szorultak, ezért mindenképpen szükséges ismételtlen rámutatni a vagyoni jogok forgalma kapcsán betöltött jelentőségükre.

A fentiekkel összefüggésben tehát értekezésem legfontosabb kérdéscsoportjai a következők:

- Milyen jogintézmények keretében van jelenleg lehetőség a szellemi alkotások átruházására;
- Megfelelő keretet biztosítanak e a piacgazdaság viszonyai között ezek a jogviszony a felek részére, figyelembe véve gazdasági pozíciójukat és a jogviszony közvetett tárgyát képező alkotás sajátosságait is;
- Milyen mértékű jogátruházás történik a szellemi alkotások két nagy területén az egyes alkotások átruházása során;
- Hogyan alakul az alkotó jogállása és a jogokat megszerző jogalany jogállása;
- Megfelelő-e a szabályozása az egyes jogintézményeknek, különösen a know-how és a franchise szerződések gazdasági szerepére tekintettel.

II. rész

A kutatómunka módszerei

Az értekezés szerkezeti felépítése kapcsán kiemelendő, hogy váltakoznak az alkalmazott kutatási módszerek. Azokat a jogintézményeknél, melyek komoly történeti múltra tekintenek vissza, a történeti módszer segítségével mutatom be az adott jogintézmény kialakulásának és történeti fejlődésének sajátosságait. E körben csak a legszükségesebb fejlődési pontokat vázoltam fel. A történeti vizsgálódások alapját könyvtári kutatásaim képezik, melynek során a fellelhető összes jogszabályt igyekeztem számba venni, az egyes jogintézmények gyökereinek megtalálása során.

Az értekezés további fejezeteiben a vizsgált jogviszonyok jelenlegi szabályozási struktúráját leíró jelleggel mutatom be, melynek keretében a jogszabályi rendelkezések pusztá bemutatása helyett, azokat alkalmazási gyakorlatát, s a jogértelmezés során kialakult álláspontokat ismertetem, s e módszer segítségével tett megállapítások alapozzák meg kritikai észrevételeimet, amely az értekezés egészét áthatják.

Témám feldolgozásához jogforrásul szolgált az adatbázis előállítók védelmének új szabályaival módosult 1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról, ezen túlmenően az iparjogvédelem körében az 1995. évi XXXIII. törvény a találmányok szabadalmi oltalmáról, a használati minták oltalmáról szóló 1991. évi XXXVIII. törvény, a formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény, a védjegyek és földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény, az újításokról szóló 63/1998. (III. 31.) Kormány rendelet, a Polgári törvénykönyv know-how-ra és tervezési szerződésre vonatkozó rendelkezései, az Európai Unió csatlakozást előkészítő 2003. évi CII. törvény, a szabadalmi jogunkat megreformáló 2002. évi XXXIX. törvény, és a többször módosított Munka Törvénykönyve az 1992. évi XXII. törvény. A felsorolt jogszabályokkal kapcsolatban fontos előrebocsátani tekintve, hogy egy rendkívül új, csupán néhány éves gyakorlati alkalmazással rendelkező múltra visszatekintő, anyagról van szó, ezen jogszabályoknak nem alakult még ki bőséges joggyakorlata, ezért ahol szükséges a korábbi szabályozás alapján született jogesetek kapcsán meghonosodott gyakorlatot is bemutatom. Munkám alatt figyelemmel voltam továbbá a jogszabályokhoz kapcsolódó indokolások, kommentárok magyarázataira, a jogalkotás álláspontjára.

Emellett feldolgoztam a témában különböző folyóiratokban magyar és idegen nyelven megjelent anyagot. A szakcikkek keresésében nagy segítséget nyújtottak a hazai egyetemi könyvtárak anyagán túlmenően a külföldi könyvtárak elektronikus adatbázisai, melyek megfelelő táptalajt biztosítottak számomra az összehasonlító módszer alkalmazásához. Amikor lehetőségem nyílt – konferenciákon, workshopokon - igyekeztem a témában jártas szakemberekkel konzultációt folytatni az egyes problémás kérdésekkel kapcsolatos álláspontok kialakítása érdekében.

A szolgálati jogviszonyban megalkotott szellemi alkotások vizsgálata során elengedhetetlennek bizonyult a vonatkozó jogágak (polgári jog, munkajog) komplexitásán alapuló elemző és összehasonlító módszer alkalmazása.

A magyar jogintézmények sajátosságainak feltárása mellett igyekeztem a témát érintő Európai Unió irányelveket, valamint más országok – elsősorban az angolszász, német, és a francia jogrendszerek – vonatkozó szabályozását bemutatni. A joganyag felkutatásában az információs társadalom eszközei közül az internetet használtam gyakran, ezen belül az Európai Unió honlapjait, emellett a szakma által írott szakcikkek, monográfiák azok, melyeket könyvtári kutatásaim során

tekintettem át. A nemzetközi szabályok fogalmainak értelmezéséhez segítséget nyújtottak a minisztérium kodifikációs főosztálya, és különböző szakmai szervezetek (Szerzői Jogvédő Hivatal, Magyar Szabadalmi Hivatal) melyért ezúton is külön köszönetet mondok. A nemzetközi szabályozás vizsgálata során az jogösszehasonlító módszer alkalmazásával tudtam a különbségeket, valamint a hasonlóságokat érzékeltetni. E körben igyekeztem elsősorban a témámat érintő sajátosságokat, gyakorlati tapasztalatokat bemutatni, így a vonatkozó szabályozás bemutatásakor csak azon normák tárgyalására szorítkoztam, melyek közvetlenül érintik témámat, ezeket igyekeztem minél szélesebb spektrumban vizsgálni.

III. rész

A kutatás eredményeinek összefoglalása

1.

Értekezésemben a szellemi alkotások vagyoni jogainak hasznosítási formáit mutatom be, a szerzői jogtól kezdve az iparjogvédelem egyes intézményein át. A feladat megvalósítása során kibontakozó joganyag elemző áttekintése alapján kijelenthető, hogy egy folyamatosan fejlődő területről van szó, ahol a gazdasági változások újabb és újabb követelményeket támasztanak a jogalkotással szemben. A kereskedelem a jogalkotás segítségét igényli azért, hogy az egyes ügyletek során minél egyszerűbben, gyorsabban sikerüljön a teljesítés, a felek elégedettsége mellett. Általánosságban elmondható, hogy a hazai jogalkotás a gazdaság által támasztott ezen követelményeket a teljeskörű liberalizáció talaján kívánja megoldani, mindez azonban nem mindig váltja be a hozzá fűzött reményeket. A piacgazdaságnak ugyanis nem az állam teljes visszavonulására van szüksége, hanem hathatós segítségére, támogatására, arra, hogy az adott ügyletek gyorsan és biztonságosan lebonyolíthatóak legyenek. Az ehhez szükséges biztos jogi alapok azonban hiányoznak, a jogalkotás részletektől ódzkodó magatartása miatt.

2.

A szerzői jogi törvény alapvetően a monista felfogásból kiindulva próbálja szabályozni a jogterületet, azonban nem érvényesíti következetesen ezt a felfogást. A törvény több esetben lehetőséget ad a vagyoni jogok átruházására. Ezek közül némelyik a monista felfogás gyakorlati érvényesülését szolgálja, mint például a szerzői jogok öröklése, mások viszont megtörik ezen elv érvényesülését.

Ellentmond, többek között, a monista felfogás érvényesülésének a szolgálati jogviszonyban alkotott művek vagyoni jogainak helyzete. Ilyen esetben ugyanis a munkáltató a munkaviszony fennálltából kifolyólag törvény erejénél fogva megszerzi a vagyoni jogokat. A szerzői jogi törvény úgy fogalmaz, hogy „a vagyoni jogokat”, tehát azok összességét. Ez tehát azt jelenti, hogy a szerzőn kívüli, vele szorosabb kapcsolatba nem hozható, az esetek többségében jogi személy, jogalany szerzi meg a megalkotott mű vagyoni jogainak összességét, aki a jogátzállást követően azokkal szabadon rendelkezhet.

A szerzői jogi törvény a szolgálati jogviszonyt a vagyoni jogok között helyezi el, ami utal a jogintézmény elhanyagoltságára, hiszen nyilvánvalóan nem jogról, hanem kötelmi jogviszony alapján történő ipso iure jogátzállásról van szó. A szolgálati jogviszony szabályozásának a felhasználási szerződés mellett, a szerzői művek hasznosításával foglalkozó - külön fejezetben lenne a helye.

A gyakorlatban nehézségeket okoz a munkajogi és szerzői jogi szabályok összehangolása. Egy szerzői mű létrehozása kapcsán ugyanis a munkaidő, szabadság, pihenőidő, jutalom, végkielégítés stb. a munkavállalók részére törvénybe foglalt garanciák nehezen, vagy egyáltalán nem érvényesíthetőek, a Szerzői Jogi Szakértő Testület szerint ugyanis, az alkotói tevékenység jellemzője, hogy nem mindig szorítható munkajogi ritmusba. A munkáltatók a legtöbbször általános munkaköri leírásokat adnak munkavállalói részére, ritkán szokták előre meghatározni a létrehozandó mű kereteit. A gyakorlatban a hangsúly inkább az alkotási kötelezettségen, semmint a konkrét feladat meghatározásán, így a kötelezettség akár több mű létrehozását is magában foglalhatja.

További probléma, hogy a szolgáltatási jogviszony kapcsán a törvény nem rendelkezik a jogutódlás kérdéséről, ex lex helyzetet okozva ezzel a jogi személy jogalanyok jogutód nélküli megszűnése esetén. Szerencsés lenne, ha erre figyelemmel – a monista felfogást szem előtt tartva - a törvény kimondaná a vagyoni jogok szerzőre történő visszaszállásának lehetőségét.

Végül utolsóként kiemelendő még, hogy a szolgáltatási jogviszony alapján megszerzett vagyoni jogokat a továbbiakban kereskedelmi forgalomban korlátok nélkül a munkáltató átruházhatja. A szolgáltatási jogviszony tehát rést üt a monista felfogás védelmi bástyáján, és a kiszívargó vagyoni jogokat teljes mértékben a dualista felfogásnak megfelelően a forgalom tárgyává teszi. A szerzőt védő szabály a követő jog intézménye (droit de suite), hogy az átruházások során megfelelő díjazás illeti meg. Arra vonatkozó szabályt viszont már nem tartalmaz a törvény, hogy az átruházásokról őt értesíteni kell. Kérdéses tehát, hogy a mű többszöri átruházása esetén, az alapjogviszony alanyaitól minél távolabb kerülő szerzői mű átruházása kapcsán a szerzőt megillető díj, hogyan jut el a szerzőhöz. Bár a szerzői jog kögens írásbeliséget ír elő mindenféle szerzői művel kapcsolatos jogügyletre, nyilatkozatra, azokat azonban nem kell bejelenteni sehova.

3.

A kiemelt ellentmondásokból is látható, hogy a szolgáltatási művek esetében egy olyan jogintézményről van szó, melynek fenntartása szükséges. A történelem ugyanis számos példát szolgáltat arra, hogy a szerzői művek megrendelésre készültek, azonban az ennek a kapcsolatnak keretét adó jogviszonyt nem célszerű az eltérő elvi alapokból építkező munkaszerződés keretei közé szorítani. A hatályos szabályozás piacgazdasági körülmények között nem nyújt megfelelő megoldást a felek közötti kapcsolatban. A munkajog jelentős megkötései (munkahely, munkaidő, munkáltatói utasítási jog stb.) nem rugalmasak annyira, hogy megfelelően igazodni tudjanak a szerzői mű megalkotásának körülményeihez, ezért álláspontom szerint a szerzői mű megrendelésre történő létrehozatalára más szerződési formulát kellene találni, amely jobban alkalmazkodik a polgári jog kötetlenebb, a felek számára tágabb mozgásteret biztosító jellegéhez.

4.

Az egyes műfajok vizsgálata során további vitás kérdések merülnek fel. Az egyes műfajok hasznosítását vizsgálva rögtön kijelenthető, hogy bizonyos műfajok a törvény rendelkezései alapján kikerülnek a monista felfogás alól. Így a szoftverek, adatbázisok, reklámozás céljára megrendelt mű, valamint a filmalkotások esetében a törvény leszögezi, a vagyoni jogok átruházhatóak. A megemlített műfajok esetén szerzői jogi törvényünk a szerződés szabályait tekintve rendkívül szűkszavú, csupán annyit mond, hogy a vagyoni jogok átruházhatóak. Az átruházás szabályairól azonban nem mond semmit. Álláspontom szerint a vagyoni jogokat átruházó szerződés tartalma vonatkozásában a felhasználási szerződés és a Ptk. kötelmi általános szabályai megfelelően alkalmazandóak, ezen túlmenően azonban további szabályok lefektetése szükséges. Meg kell határozni az ügylet pontos jogcímét, az alakszerűségi követelményeket, a díjazás tekintetében a szerzőt védő megfelelő garanciákat, és a jogszerzőt támogató szavatossági minimumokat.

A vagyoni jogok átruházhatósága szempontjából, a szerzői jogi törvény szövegén túlmenően, tovább vizsgálva az egyes műfajokat, szintén levonható néhány fontos következtetés. Az egyes műfajok esetében kiemelkedő elhatárolási szempont lehet a mű többszörözhetősége. Egyes szerzői művek gazdasági jelentősége ugyanis azok többszörözhetőségében áll, míg másoké azok egyediségében.

Abban az esetben ha a szerzői műalkotás egyedi, megismételhetetlen alkotás, mint például a képzőművészeti alkotások, akkor álláspontom szerint a dualista szemléletnek, a vagyoni jogok teljes mértékű átruházásának szabad utat adó elvnek kell érvényesülnie, másképpen a felhasználási szerződés általános szabályai abszurdumra vezetnek. Ilyen esetben a létrehozott alkotás a vagyoni

forgalom tárgyát kell képezze teljes egészében. Amennyiben pedig a mű értékesítése után meghatározott jogok gyakorlását lehetővé kívánja tenni a szerzői jogi törvény – például a kiállítás jogát - a szerző számára, akkor a jogsértő magatartásokat megfelelően szankcionálni kell. Ezen szabályok, esetleges szankciók érvényesítése azonban sokszor komoly nehézségekbe ütközhet, hiszen közhiteles nyilvántartás hiányában gyakorlatilag fellelhetetlen lehet az adott mű aktuális tulajdonosa.

Mindezekből leszűrhető, hogy a felhasználási szerződés szabályai, az alapmodellként vett kiadói szerződésre, és a többszörözhető művek csoportjára alkalmazhatóak maradéktalanul. A többi szerzői jogi műfaj jellemzői szétfeszítik ezt a keretet, sajátos szabályozást kívánnak meg műfaji specialitásoktól függően.

5.

A jogalkotók a szerzői jogi törvény kapcsán érzékelték a fenti problémák fennállását, drasztikus változtatásoktól azonban eltekintettek. Álláspontom szerint a meghonosodott piacgazdasági körülmények között szükséges visszatérni a megelőző rendszer sajátosságai miatt félbemaradt elméleti vitára, állást kell foglalni a monista és a – tulajdonjogi szemléletet érvényesítő – dualista felfogásokkal kapcsolatban.

A közelmúltban bekövetkezett társadalmi, gazdasági változásnak megfelelően hazánk gazdasága áttért – az Alkotmány által is deklaráltan – piacgazdasági modellre. Egy működő piacgazdaságban pedig előtérbe kerül a tulajdonjogi szemlélet, felértékelődnek a szellemi alkotások vagyoni mozzanatai is. A piacgazdaság követelményei közé tartozik a verseny szabadságának a biztosítása, mely követelményből következik, hogy az egyes törvényben szabályozott jogintézményeknek világos elvi alapokból kiinduló közérthető szabályozása.

A hatályos szabályozás a megjelölt követelményeknek jelen állapotában nem tesz eleget. Nehezen érthető ugyanis, hogy egyes szerzői jogi jogintézmények vagyoni mozzanatai milyen alapon élveznek elsőbbséget, lehetnek a fogalom teljes értékű tárgyai, más szerzői műfajok ezen mozzanataival ellentétben. Úgy vélem, hogy minden szerzői jogot védő jogszabály kiinduló alapja a szerző jogainak lehető legteljesebb védelme kell, hogy legyen, azonban ez többféle módon is megvalósítható. Szerzői jogunk régóta ismeri a *droit de suite* (követési jog, részesedési jog) jogintézményét, többek között a munkaviszonyban megalkotott alkotások vagyoni jogainak további átruházása esetében is alkalmazni rendeli. A monista felfogás feloldása esetén ez a jogintézmény megfelelő biztosítékot jelenthetne a szerző érdekeinek megfelelő védelmére.

A dualista szemlélet érvényesítése, amellettt hogy a gazdasági forgalom élénkítését eredményezné, jelentősen leegyszerűsítene a jogviszonyok értelmezését. Hiszen a vagyoni jogok átruházása esetén egyértelmű és könnyen azonosítható lenne a jogosult személye, a szerző díjazása pedig a követő jog alkalmazásával megoldható.

A monista felfogás következetes érvényesítése jelentősen megnehezíti a kereskedelmi tevékenységet szükségszerűen egyes szervezetek kezében összpontosuló monopóliumok kialakulásához vezethet. A legtöbb szerzői mű kereskedelmi forgalomban való részvétele – különösen az ingóság fogalmába tökéletesen besorolható alkotásoknak – bármely hatóság, szervezet számára követhetetlen. A műalkotások forgalmának ellenőrzése – amellettt, hogy gyakorlatilag lehetetlen - túlszabályozáshoz, felesleges adminisztrációhoz vezet, melyek a kereskedelmi forgalom legfőbb akadályai lehetnek.

Levonandó következtetésként elmondható, hogy nem drasztikus változtatások szükségességét tartom megfelelő megoldásnak, hanem szerzői jogunk számára világos elvi alapok megalkotását. Mindez természetesen nagyon nehéz és bonyolult folyamat, és nyilvánvaló, hogy teljes mértékben

kielégítő megoldást találni ezen a téren lehetetlen, azonban apróbb változtatásokkal sokat lehet segíteni a védendő jogterület alanyain.

Álláspontom szerint a továbbfejlesztés érdekében a szerzői művek vagyoni jogainak forgalma kellene, hogy hangsúlyt kapjon, ennek konzekvenciájaként pedig, külön fejezetben új szerződési formákban lenne lehetőség a szerzői művek megalkotásának, forgalmazásának keretét adó jogviszonyokat szabályozni.

6.

Az iparjogvédelem területét az alkotások hasznosítása szempontjából vizsgálva, a szerzői jogtól eltérő képet kapunk. Az iparjogvédelem területén a hasznosítás kérdése, akár „részbeni” licenctípusú engedélyezésről, akár teljes jogátruházásról legyen szó egyszerűbben megoldható az alkotásokat regisztráló közhiteles nyilvántartás alapján. A közhiteles nyilvántartás megléte rendezett és egyértelmű helyzetet teremt a felek között, hiszen a nyilvántartás által tanúsított oltalmat vagy eladják, vagy a hasznosítására adnak engedélyt a jogosultak.

7.

Az oltalom megszerzésére itt is lehetőségként adott az alkotás munkaköri kötelezettségkénti létrehozatala. Az iparjogvédelem körében a szabadalom intézménye adja meg azt az alapvető szabályozást, mely átveli az egész jogterületet. A szabályozásban azonban ezen jogintézménynél is érzékelhető a polgári és a munkajog közti feszültség.

A szabadalmi törvényben található szabályozás nagy segítséget jelent a munkaszerződést kötő feleknek, ugyanakkor a találmány átadásával kapcsolatos eljárási jellegű szabályok körében található bizonytalan fogalmak, ésszerűtlen határidők az alkotó helyzetét nehezítik el a rendelkezések felülvizsgálata során, ezért ezeket mindenképpen konkretizálni, illetve rövidíteni kellene, ezzel is erősítve a felek közti fokozott együttműködési kötelezettséget.

A hatályos szabályozás szerint a feltaláló köteles a szolgálati és az alkalmazotti találmányt, megalkotást követően, haladéktalanul ismertetni a munkáltatóval. A munkáltatói az ismertetés átvételétől számított 90 napon belül köteles nyilatkozni arról, hogy a szolgálati találmányra igényt tart-e, illetve az alkalmazotti találmányt hasznosítani kívánja-e, illetve amennyiben hasznosítani kívánja, úgy a találmány átvételét követően ésszerű időn belül köteles szabadalmi bejelentést tenni.

Ez a szabályozás ellentétben áll a szellemi alkotások területén megmutatkozó alapvető jelentőségű követelménnyel, nevezetesen az alkotók fokozott törvényi védelmével. A szabadalmi törvény idézett szakaszai több helyen olyan határozatlan fogalmakat használnak („haladéktalanul”, „ésszerű idő”) melyek összeegyeztethetetlenek a jogszabályi pontosság követelményével. Álláspontom szerint a találmányok bejelentése kapcsán a munkáltatóval történő közlést megelőzően szabályozni kellene a szellemi alkotás befejezettnek való nyilvánítását akképpen, hogy a munkaköri kötelezettség körében akkor tekintendő a találmány megalkotottnak, amikor megfelel a törvényben foglalt találmány fogalmi meghatározásának, és – függetlenül az eredményben rejlő további lehetőségektől – megvalósította a munkaköri kötelezettségként megszabott minimális kritériumokat.

Amennyiben a fenti feltételek fennállnak, akkor a megalkotás időpontjától számított viszonylag rövid, de konkrét, napokban meghatározott határidőt kellene adni a feltalálónak a bejelentésre. A legmegfelelőbb időtartamnak e körben nyolc napot tartanék.

8.

A szolgálati jogviszonyban létrehozott szabadalom, használati minták, formatervezési minták hazai szabályozása során, ha a fogalmi meghatározást a munkaköri kötelezettség vonatkozásában

szemléljük akkor a törvények sajátos szabályt tartalmaznak az alanyi kör meghúzásával kapcsolatban. A hatályos szabályozás szerint ugyanis a szolgálati mintákat létre lehet hozni akár közszolgálati, vagy közalkalmazotti, illetve szolgálati jogviszonyokban is.

A közszolgálati jogviszony egyik alanya a köztisztviselő, a hivataltalnok, a munkaadó pozíciójában a valamely állami, vagy helyi közigazgatási szerv szerepel, amely hatóságként lép fel. A közalkalmazotti jogviszonyban a munkaadó szintén állami vagy önkormányzati közintézmény, amelynél azonban a másik alany, a közalkalmazott nem hatósági jellegű, de közérdekű szolgáltatási tevékenységet lát el.

A leírtak alapján látszik, hogy ezekben a jogviszonyokban elsősorban az állam végrehajtó hatalmi funkcióiból eredő tevékenységek elvégzésére létesülnek a foglalkoztatások, a munkaköri kötelezettségek köre is ennek megfelelően fog alakulni.

Az iparjogvédelmi alkotások fogalmi meghatározásában viszont inkább gazdasági, műszaki jellegű elemek találhatók „a tárgyak kialakítása, szerkezetére, részeinek elemzésére vonatkozó megoldás”, ipari alkalmazhatóság fogalmazás alatt.

A leírtakból eredően nehezen képzelhető el, hogy akár közszolgálati, akár közalkalmazotti jogviszonyban iparjogvédelmi alkotás megalkotására kerülhessen sor. Az alkalmazotti találmányok, minták megalkotásának a lehetőségét is elég erőltetettnek tartom, talán azonban ez az eset még megvalósulhat, az ilyen jogviszonyban lévők alkothatnak olyan használati mintát, ami esetleg hozzájárulhat munkakörük segítéséhez, jobb ellátásához.

9.

A szolgálati jogviszony esetleges tárgyait vizsgálva fontos szabályozási hiányosságokra világít rá a know-how, mely a gyakorlatban működő és nagy jelentőségre szert tett intézménnyé nőtte ki magát, azonban a szabályozás rövideége ma is jelentősen megnehezíti a vele kapcsolatos viták eldöntését. E körben mindenképpen célszerű lenne a jogterület fejlesztése a fogalmi meghatározás pontosítása, illetve részletszabályok megalkotása által, választott témámat szem előtt tartva pedig legalább a munkaköri kötelezettség legalapvetőbb kérdéseit szabályozni valamiképpen, esetlegesen alkalmazva a jogterület bevett jogalkotói megoldását, azaz kiterjeszteni a szabadalmi törvény e körben lefektetett szabályainak az alkalmazását.

10.

A formatervezési mintaoltalom hazai szabályozásában szintén az Európai Unió Irányelvének a messzemenő szem előtt tartása figyelhető meg, ami az új törvény megalkotása során nem minden esetben segíti a gyakorló jogászok munkáját. A formatervezési minta fogalmának törvényi meghatározása több értelmezési kérdést is felvet.

Az egyes külön törvényi szabályozást nyert jogintézmények kapcsán látható, hogy egy viszonylag – jogszabályi léptékben – új, fiatal joganyaggal van dolgunk, melynek szabályai meghonosodóban vannak, ezért leülepedett, kikristályosodott szabályokról, melyek gyakorlati oldalról is megfelelő megerősítést nyertek aligha beszélhetünk. Pozitívumként mindenképpen megállapítható, hogy hatályos szabályaink minden szempontból összeegyeztethetők az Európai Unió joganyagaival, még akkor is, ha néhol nem mindig a legjobb megoldást választotta a jogalkotói (ld. formatervezési minták fogalmi kérdései). Az egyes jogintézmények kapcsán a munkaköri kötelezettség körében sok nyitott kérdésre lelhetünk, melyeket célszerű lenne az intézményi szabályozás során, részletesebb szabályozással, rendezni, segítve ezzel a gyakorlati szakemberek munkáját.

Az új formatervezési mintaoltalmat szabályozó törvény azt mondja, hogy a minta tárgykörébe eső megoldásokat kell a szerzőnek kidolgoznia. A formatervezési minta szolgálati jellege kapcsán tehát

nem a jogviszony közvetett tárgyán van a hangsúly, hanem annak hogyanján, másképpen forgalmazva a termék adott, csupán annak „design”-jét kell megalkotni.

A szolgálati formatervezési minta illetén jogszabályi megfogalmazása az alanyi oldalon okozhat gondokat. Már az alkotói oldal sem egyszerű, hiszen a törvény a szerző fogalmát használja, amely elsősorban a pusztá gyártásra terjed ki, vagy pedig kifejezetten a formatervezéssel foglalkozó kifejtendő kreatív, gondolati jellegű tevékenységre utal.

A munkáltatói oldal viszont teljes homályban marad, nevezetesen az, hogy a munkáltató, mint olyan vajon a formatervezési minták előállításával foglalkozó szervezet lesz-e, akinek tevékenységi köre elsősorban a pusztá gyártásra terjed ki, vagy pedig kifejezetten a formatervezéssel foglalkozó gazdálkodó szervezet és annak munkáltatója közti viszonyról van szó.

A „minta tárgykörébe eső megoldás” megfogalmazást a fentiek alapján nem tartom szerencsés megoldásnak, hiszen a minta szó a már létrehozott késztermék, amely a beléfectetett szellemi alkotást tartalmazza tekinthető mintának, amíg a formatervező nem fektette bele a szellemi tevékenységét az adott tárgyba, addig legfeljebb a termék, vagy áru megfogalmazást lehet alkalmazni rá.

A formatervezési minták oltalmáról szóló törvény komoly hiányossága, hogy nem rendezi az egyéni jelleg, illetve a jogintézmény szerzői joggal való kapcsolatát. Ezt a kérdést a törvény hallgatólagon kezeli, azaz nem zárja ki a párhuzamos védelem lehetőségét, azonban további eligazítást a védelmi kumuláció lehetőségére, a védelmi formák viszonyára nem ad. A gyakorlatban kialakuló jogbizonytalanságot megelőzendő célszerű volna a törvényi szabályozást e kérdéskörre is kiterjeszteni, e körben a megszületendő Egyesült Királyság joganyagát harmonizáló EK-rendelet e téren segítséget nyújthat.

11.

Az iparjogvédelmi intézmények hasznosítása kapcsán a másik nagy területre rátérve a K+F tevékenységre elmondható, hogy a hazai szakemberek felmérései szerint a hazai kutatás-fejlesztés meglehetősen vegyes képet mutat. Magyarországon a GDP körülbelül egy százalékát fordítják kutatás-fejlesztésre, amely messze elmarad az unió 1,9-es átlagától. (2010-re nemzeti összterméke három százalékát minden uniói országnak kutatás-fejlesztésre kellene fordítania, és ennek kétharmada a magánszektorból kell hogy érkezzon.) A kormány ígérete szerint 2006-ra a nemzeti jövedelem 1,8 százaléka jut erre a területre.

A K+F tevékenység folytatása során nagy szerepet kapnak a kutatási-, licenc-, know-how-, franchise szerződések, mint az innováció csatornái.

A kutatási szerződés esetében fontos feladat, hogy a jogalkotó tisztázza a szerződés jellegét, mely inkább a megbízási jogviszonyhoz közelíthető, semmint a vállalkozáshoz, és ennek megfelelően helyezze el az új Ptk.-ban. Ezzel kapcsolatban szerencsésnek tartanám, ha az új törvénykönyvben külön fejezetben belül lenne fellelhető a licencszerződés és a know-how szerződés szabályanyaga, esetleg a franchise jogviszonyt t rendező szabályozás.

A kutatási szerződés kapcsán szükséges lenne az un. mellékszolgáltatásra vonatkozó szabályozás, hiszen az esetek döntő többségében az új alkotással a kutatónak meg kell ismertetnie a megrendelőt.

A licencforgalom nagyban elősegíti a kutatás és a fejlesztés, illetve az innovációs eredmények hasznosítása terén a gazdaságilag hatékony munkamegosztás kialakulását az érintett gazdálkodó szervezetek között. A nevesített típusként történő szabályozás során törekedni kell a licencszerződések sajátosságait tükröző részletszabályok kimunkálására, az általános szerződési szabályokkal való összhangra. Így az adásvételi szerződés analógiája csak a teljes jogutódlást

megvalósító megállapodás esetén alkalmazható, de nem a részleges használatot biztosító licenciaszerződéseknél, a tiszta licenciaszerződések tekintetében pedig segítségül hívhatók a haszonbérletre irányadó szabályok, a know-how elemek tekintetében pedig esetenként a vállalkozási szerződés szabályai.

A know-how és a franchise szerződések meghonosodott, de nem szabályozott szerződések. Álláspontom szerint a Ptk. újrakodifikálása során mindenképpen időszerű lenne felvenni ezeket a szerződéseket kötelmi jogunk különös részébe.

A know-how szerződés esetén vitatott a jogirodalomban, hogy önálló szerződésnek tekinthető-e. Álláspontom szerint azonban az együttesség-különállóság kérdéséről függetlenül szükség lenne a szerződés szabályozására, mely garanciát, és útmutatást adna a feleknek a szerződés egyes tartalmi elemei tekintetében.

A know-how szerződés szabályozása során meg kellene határozni azt a minimumszintet, ami a dokumentálhatóság, bizonyíthatóság szemszögéből, hathatós védelmet nyújthatna a szerződő harmadik személynek.

A következő legvitatottabb pont a felek együttműködése, és a know-how átadó szavatossága, a hibás teljesítés, az ebből eredő kárigény érvényesíthetősége, és a díjazás kérdése. Ezen kérdések elbíráláshoz célszerű lenne támpontot szolgáltatni.

A franchise szerződés tartalmazza több törvényileg szabályozott szerződés elemeit, úgymint az adásvétel, bérlet, haszonbérlet, társasági szerződés, licencia, azonban mégsem azonosítható teljes mértékben egyikkel sem. A franchise szerződés sui generis szerződésként értelmezhető. A szerződésben meg kell határozni a franchise-átadó tanácsadási és támogatási szolgáltatásait. Ezen szolgáltatások és kötelezettségek köre, amely a franchise-átadót terheli, minden esetben magától a rendszertől függ. Itt a teljesség igényével az összes kötelezettséget nem lehet felsorolni, csak a legfontosabbakat említem.

Fontos elem a betanítás, a franchise-átvevő kiképzése gazdasági áganként különböző ideig tart. Általában magában a franchise kézikönyvben kell részletesen meghatározni, hogy milyen szemináriumokon és egyéb rendezvényeken kell a franchise-átvevőnek részt vennie. Minden franchise szerződés kötelező eleme annak meghatározása, hogy a regionális és az ezen túlnyúló reklámtevékenység meddig terjed, továbbá ki viseli ezeknek a költségeit. A reklám szabályozásának aprólékos kérdéseit az üzletvezetési kézikönyvben kell részletesen leírni.

12.

Az újításokat szabályozó joganyag hatályon kívül helyezésre került. A hatályon kívül helyezett szabályozás a megváltozott dinamikus fejlődő gazdasági viszonyok között számos az újító számára kedvezőtlen szabályt tartalmazott, melyek nem voltak beilleszthetőek kellő mértékben a piacgazdaság megváltozott követelményrendszerei között a jogrendszerbe. A gyakorlati életben az újítások szerepét átvették az iparjogvédelem más életképebb intézményei.

A külföldi joggyakorlat ingadozó az újítás intézményét tekintve, egyes helyeken külön intézmény, más országokban a munkaviszony keretében nyert szabályozást. A külföldi példák is mutatják, hogy ezt a jogintézményt nem szabad csupán múltjára tekintettel múlt időben kezelni. Sajnos a jogtörténet furcsa fintora, hogy a gazdasági-társadalmi változások nem kedveztek az újítás gazdasági hasznosításának, illetve a jogalkotás nem vette a fáradságot, hogy sokadjára újraszabályozva a jogintézményt érdekeltté tegye a munkaviszony alanyait abban, hogy alkalmazzák, életben tartásuk, elismerjük és díjazzuk az iparjogvédelem eme alacsony szintjén található alkotásokat.

Ne feledjük, hogy a piacgazdaság viszonyai között is érdeke lehet a munkáltató cégeknek, vállalatoknak, hogy újítási szabályzattal rendelkezzenek. A versenyképesség fenntartásához, növeléséhez ugyanis elengedhetetlenül fontos az újítási szinten létrehozott alkotások alkalmazása, megismerése. A hazai gyakorlat eltérő a jogintézmény megítélésének tekintetében, az azonban leszögezhető, hogy munkáltatói szinten semmi nem zárja ki az újítás bevezetését szabályozását, gazdasági szempontból pedig kifejezetten kívánatos lehet a jogszabályi szintű szabályozás, esetleg a know-how intézményéhez hasonló keretjellegű szabályozási technikával.

IV. rész

A kutatás eredményeinek hasznosítási lehetőségei

Értekezésem a szellemi alkotások alkotótól az alkalmazóhoz történő eljutásának lehetőségeit bemutató munka, amely komoly segítséget jelent mind az alkotó, mind a szellemi alkotást hasznosítani kívánó jogalanyok számára. A dolgozat ezen jogterületet átfogóan, a maga komplexitásában kezeli.

A dolgozat hasznosítása elsősorban kritikai hangvételében rejlik, amelynek során bemutatott és kifejtett de lege ferenda javaslataim, a témával összefüggő jogalkotási munkák során felhasználhatóak, a felvetett anomáliák felszámolását elősegíthetik. A hasznosulás legkézzelfoghatóbb tere ezért a mai magyar jogrendszer, hiszen a magánjogi újrakodifikálás jelenleg is folyik, melynek sikere vagy kudarca megalapozottságában rejlik. Munkámban foglaltakat ezért elsősorban a kodifikátorok figyelmébe ajánlom.

Értekezésem erénye, hogy segíthet lefektetni azokat a szabályokat melyek keretein belül végre eligazodhatnak a gazdaság egyes szereplői. Itt különösen azokra a területekre gondolok, ahol hiányzik a jogi szabályozás, mint a franchise jogviszony, vagy a know-how szerződés. E mellett azonban a már szabályozott szerződések felülvizsgálata is időszerű piacgazdasági szempontok alapján, így a kutatási-, felhasználási-, és a licencia szerződések szabályainak korszerűsítése az új évezred elején elengedhetetlen. Napjainkra letisztultnak mondhatók azok a viszonyok, melyek a kodifikációt megalapozzák, erre tekintettel ildomos a korábbi gyakorlati tapasztalatokat alapul véve megvizsgálni ezeket a kötelmeket.

A dolgozatban kifejtett jogi problémák és azokra, tudományos igényvel alátámasztott válaszaim a hatályos joganyag problémáival naponta szembesülő kollégák számára is hasznosítható anyagként szolgálhat. Értekezésemben olyan jogviszonyokról beszélek, mely az adott területen fellépő összes jogalanyt érinti, azt leírtak a konkrét esetekben támpontot nyújtanak a problémák megoldásához, vitás kérdések eldöntéséhez, ezért a leírtak közvetlenül is alkalmazhatóak a mindennapi joggyakorlatban.

A dolgozat a fenti tudományos igényt is kielégítő követelményen túl mindenképpen alkalmas a jogi oktatásban történő felhasználásra is, egyrészt tananyagfejlesztéshez, másrészt a témával kapcsolatos egyetemi jegyzetek kidolgozásához, kiadásához. Az eredmények közvetlen hasznosulási formája egy féléves speciális kollégium, amelynek tematikáját, tananyagát e dolgozat tárgyköréből dolgoztam ki.

A kutatások hasznosulását biztosítják végezetül azok a publikációk, valamint hazai konferenciákon megtartott szakmai előadások, amelyek az értekezés tárgyköréhez kapcsolódnak. Ezekben a munkákban a magam szerény eszközeivel, a magyar polgári jog fejlesztéséhez, a választott témakör mélyebb megismeréséhez, ismertetéséhez igyekeztem hozzájárulni.

A szellemi alkotások gyakorlati hasznosításával kapcsolatos munkát azonban folytatni kívánom a teljesség igényével. A felhalmozott forrásanyag hosszú időre biztosít még munkát számomra, teremtettem egyúttal lehetőséget további publikációkhoz.

V. rész

Publikációk jegyzéke

1. “Munkaköri kötelezettséghez hasonló jogok és kötelezettségek a know-how intézménye kapcsán” Publicationes Universitatis Miskolciensis Sectio Juridicata Tomus XVII. 2000. 191-209. oldal
2. “Az ipari minták szabályozásának időszerű kérdései” Magyar Jog 2001/4. 234-237. oldal
3. “A kiadói szerződés, mint az irodalmi művek hasznosításának jogi kerete” Collega 2001. május 26-32. old.
4. “Az Interneten közzétett szerzői művek büntetőjogi védelme a nemzetközi jog tükrében” Publicationes Universitatis Miskolciensis Sectio Juridicata Tomus XIX. 2001. 261-286. old.
5. “Változások az adatbázisok védelmében” Napi jogász 2002. 1. szám 19-22. old.
6. “A számítógépes programalkotások hatályos jogi védelme a nemzetközi jogalkotás tükrében” Jogtudományi Közlöny 2002. január 53-58. old.
7. “Munkaviszonyban alkotott számítógépes programalkotások szabályozása a régi és az új szerzői jogi törvényekben” Collectio Iuridica Universitatis Debreceniensis I. 2001. 153-175. old.
8. “A számítógépes programalkotások büntetőjogi védelme a nemzetközi jogban” Collega 2001. december 31-36. old.
9. „Az újítás jelentősége napjainkban” Doktoranduszok Fóruma Miskolc, 2001. november 06. utókiadvány 212-217. old.
10. “Formatervezési minták, avagy az ipari minták szabályanyagának változása” Collega 2002. február 70-73. old.
11. “Az adattárak felhasználási szerződéseinek sajátosságai” Napi Jogász 2002. 3. szám 36-40. old., 4. szám 17-19. old.
12. „Egy halódó intézmény: az újítás” Gazdaság és Jog 2002. február 10-13. old.
13. „A formatervezési minták átalakult szabályanyaga” Napi Jogász 2002. július 14-18. old.
14. „A felhasználói szerződések, mint a szerzői művek jogi keretei” Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai 1 / 2. 2002. 209-228.
15. „A formatervezési minták új szabályai” A szellemi tulajdon egyes kérdései az ukrán és a magyar jogban c. nemzetközi konferencia Debrecen, 2002. április 26. – utókiadvány

16. „A szerzői jog szabályozásának története” Collega 2002. november., 23-27. old.
17. „A használati minták aktuális kérdései” Cég és Jog 2003/1-2., 14-17. old.
18. „Védjegy jog napjainkban” Gazdaság és jog 2003. február, 12-15. old.
19. „Dr. Csécsy György: Védjegy jog és piacgazdaság” – recenzió, Magyar Jog 2003/2. 122-124. old.
20. „A védjegy jog változásának főbb irányvonalai” Collega, 2003. március 43-45. old.
21. „Szabadalmi törvényünk a változások tükrében” 1-2 Cég és Jog, 2003. 7-8. szám 34-38., 9. szám 37-39. old.
22. „A szerzői jogi szabályozás története” Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai 3., Bíbor Kiadó, Miskolc 2003. 231-251. old.
23. „A szabadalmi jog változása a gyógyszeripari találmányok vonatkozásában” Cég és Jog 2003. 12. szám 14-17. old.
24. „A szolgálati és alkalmazotti találmány szabályainak értékelése a hatályos szabályozás alapján” Gazdaság és Jog 2004. március 20-24. old.
25. „Szolgálati jogviszonyban megalkotott szoftverek jogi helyzete a hazai gyakorlatban” Jogtudományi Közlöny 11/2004. 384-397. old.
26. „A monista felfogás érvényesülése a hatályos szerzői jogi törvényben” Debreceni Jogi Műhely, II. évfolyam 1. szám 2005. április, www.jogimuhely.hu
27. Fézer-Károlyi-Petkő-Törő: „A gazdasági társaságok megszűnése a magyar polgári jogban” egyetemi jegyzet, Debreceni Egyetem Kossuth Egyetemi Kiadó, 2006. február
28. Fézer-Károlyi-Petkő Törő: „A gazdasági szféra alanyai – gazdasági társaságok”, Debreceni Egyetem Kossuth Egyetemi Kiadó, 2006. április
29. „Az információs társadalom hatása a szerzői jogra” Debreceni Jogi Műhely, III. évfolyam 3. szám 2006. július, www.jogimuhely.hu
30. Csécsy-Fézer-Károlyi-Petkő-Törő: „A gazdasági szféra ügyletei”, Debreceni Egyetem Kossuth Egyetemi Kiadó, 2006. november
31. „Az információ társadalom és a szerzői jog” Gazdaság és Jog 2006. december 13-15. old.